

KABELKY PŘÍSLUŠNÍKŮ STB

Tomáš Zapletal

Tisíce občanů socialistického Československa a často i jeho vypovězených neobčanů či cizinců se povětšinou nepozorovaně a většinou zcela proti své vůli dostávali do hledáček fotoaparátů a kamer příslušníků StB. V zahraničí zajišťovali sledování rozvědčící I. správy SNB. V Československé socialistické republice pak toto činili pracovníci IV. správy SNB, kteří byli v terénu po české části republiky zařazeni do 4. odborů jednotlivých správ StB v rámci krajských správ SNB a na Slovensku do 2. odboru XII. správy SNB v Bratislavě.

Právě nezbytné pomůcky těchto odborů sledování krajských správ StB snad i mnozí pamětníci časů nedávno minulých rozpoznají na následujících fotografiích, které zachycují stav různých aktovek, brašen a kabelek, především pánských, avšak i v několika provedeních určených pro dámy. Jejich škála je dosti široká. Nalézáme mezi nimi i neformální chlebník, řadu „studentek“, které byly patrně obsluhovány mladšími příslušníky, snažícími se vmísit mezi studující mládež. Jsou zde však zastoupeny i pánské aktovky a etue a dámské kabelky určené pro oficiálnější příležitosti nebo společenské akce. Poněkud mimo tento trend se jeví brašna, která byla nošena řadovými příslušníky VB.

Objektivy fotoaparátů byly ve většině případů umístěny pod mřížkou, v zámku na zapínání kabelek, někdy se na přezce nacházelo tzv. zrcadlo, pod kterým „číhala“ čočka objektivu. V několika případech byl objektiv umístěn pod pootevřeným koncem zipu, posuvným krytem, nebo dokonce bez jakéhokoliv krytí jako v případě dámské etue, u které se objektiv nacházel v její spodní části. Fotoaparát se samozřejmě skrýval uvnitř kabelek, spouštěn byl opět rozličnými způsoby, jak mechanicky, tak i elektronicky. Povětšinou se však spoušť nalézala na držadle kabelky, někdy na jejím boku. Dle instrukcí a dochovaných instruktážních filmů si můžeme vytvořit hrubou představu o tom, jak docházelo k fotografování „objektů zájmu“ StB. Bylo doporučováno umístit tašku či kabelku do klidné polohy, nejlépe na stůl nebo židli při fotografování schůzek např. v restauračních zařízeních. Směr záběru se měl co možná maximálně krýt s úhlem pohledu příslušníka, aby bylo jisté dobré zaměření sledovaného člověka objektivem skrytého fotoaparátu, a pak jen stačilo zdánlivě bezděky stisknout držadlo kabelky...

Dochovaný *Katalog fotoprostředků* pochází ze samého sklonku 80. let, byl vydán IV. správou SNB (Správou sledování StB) dne 6. listopadu 1989.

list č.: A4

P - 5

Pánská studentka

Fotopřístroj: AJAX
 Objektiv: 2/28 (velký)
 Krytí objektivu: zrcadlo v zámku
 Spouštění: elektrické (v bočních stěněch)
 Rozměry: 23 x 27 x 6 cm
 Barva: černá

list č.: A4

P - 13

Pánská studentka (přes rameno)

Fotopřístroj: ROBOT Star 25, 50
 Objektiv: základní
 Krytí objektivu: měřítko v zámku
 Spouštění: mechanické
 Rozměry: 23 x 23 x 10 cm
 Barva: černá, hnědá
 Poznámka:

list č.: A5

P - 14

Pánská studentka (přes rameno)

Fotopřístroj: ROBOT Star 25, 50
 Objektiv: základní
 Krytí objektivu: měřítko mezi zdřovadly
 Spouštění: elektrické (v bočních stěněch)
 Rozměry: 35 x 25 x 12 cm
 Barva: černá
 Poznámka:

list č.: A9

P - 19

Chlebník

Fotopřístroj: ROBOT Star 25, 50
 Objektiv: základní
 Krytí objektivu: mechanickou klapkou v ozdobe
 Spouštění: elektrické od klapy
 Rozměry: 26 x 32 x 11 cm
 Barva: khaki
 Poznámka:

list č.: B 1

D - 9

Dámská kabelka

Fotopřístroj: AJAX
 Objektiv: 2,8/28 (malý)
 Krytí objektivu: mřížka v ozdobě
 Spouštění: elektrické (pod dohýty Fenema)
 Rozměry: 32 x 22 x 10 cm
 Barva: hnědá, šlutá
 Poznámka: se spojením

list č.: B 2

D - 10

Dámská kabelka

Fotopřístroj: AJAX
 Objektiv: 2,8/28 (malý)
 Krytí objektivu: klapka v zadní stěně
 Spouštění: elektrické (v boční stěně)
 Rozměry: 26 x 17 x 6 cm
 Barva: šeručá, vínová
 Poznámka: se spojením

list č.: B 3

D - 11

Dámská kabelka

Fotopřístroj: AJAX
 Objektiv: 2,8/28 (malý)
 Krytí objektivu: klapka pod ozdobou
 Spouštění: elektrické (v úchytech Fenema)
 Rozměry: 43 x 18 x 15 cm
 Barva: hnědá
 Poznámka: se spojením

list č.: B 4

D - 12

Dámská etue

Fotopřístroj: AJAX
 Objektiv: 2,8/28 (malý)
 Krytí objektivu: bez krytí (otvor Ø 10 ve spodní části)
 Spouštění: mechanické (přímé)
 Rozměry: 12 x 8 x 5 cm
 Barva: černá, hnědá, vínová, modrá
 Poznámka: